

la festa

Este es el organigrama de nuestra Junta de Fiestas de San Blas, convertido en personajes, representando a todos y cada uno de los estamentos de las "filaes" bocairentinas.

Como acta notarial fotográfica constituida a los pies del centenario Castillo de Fiestas, ofrecen la estampa y la presencia, activa y emotiva, de la promoción a los que les correspondió, en un momento de la historia, conservar, mantener y dirigir una de las tradiciones más arraigadas de la vida local: nuestros Moros y Cristianos.

CRONICA DE SANT BLAI 2011

Les festes de Moros i Cristians a Sant Blai de 2011, finalitzaren amb un balanç molt positiu, del qual sobretot cal destacar dos aspectes: el bon oratge i la participació massiva de les festeres i festers a la major part dels actes i celebracions programats per l'Associació de Festes i per les filaes. Amb esta crònica, l'última que escriuré en la meua condició de Cronista de les Festes ja passades, i complementant el cicle dels darrers huit anys, espere resumir de la millor manera els fets més destacats que al meu

parer integraren estes festes, amb la voluntat de fer-les perdurar a la memòria col·lectiva.

Iniciarem el nostre recorregut pels fets destacats de les passades festes, fent referència a l'acte del Preludi Fester celebrat el 2 de gener de 2011 i el finalitzarem amb una referència a les desfilades de les Filaes de Marrocs i Mosqueters, a València i Albaida respectivament, al mes de març.

PRELUDI FESTER - diumenge 2 de gener

El Preludi Fester, va tindre lloc diumenge 2 de gener, i va començar a les sis i mitja de la vesprada al Teatre Avenida, després del dinar de germanor que va tindre lloc al Maset dels Moros Marins, entre els membres de l'Associació de Festes i tots els participants al prelude.

Durant el transcurs de l'acte es van entregar distints premis i distincions: a Doménec Morera Santasfelicitas (guanyador del concurs de cartells anunciadors de les festes de 2011), a Vicent Ramón Pascual (accésit al mateix concurs de cartells), a Francisco Belda Ferre per haver estat el director convidat a dirigir l'Himne a Bocairent durant la "desfilada de bandes de música" el dia de l'Entrà pel matí a les festes de 2010 i finalment, un reconeixement postum a la família de José Vicente Alberó, en agraïment i reconeixement a la seua aportació a les festes de Sant Blai, en la seua doble vesant d'ambaixador i director de la companyia de teatre l'Arcà.

L'Associació de Festes, va projectar també l'audiovisual produït per Festasa: "Una ullada als anys 80, 2ª part: 1985-1989.

L'acte va concloure amb la representació del sainet fester "Un gamell per a l'entrà", original de Miguel Cantó Castelló, a càrrec de la companyia L'Arcà, dirigida pel seu nou director: José Vicente García Ferre.

Photofinish

HOMENATGE A CAPITANS I FESTERS AMB 50 ANYS EN ACTIU

dijous 6 de gener

Photofinish

El dia 6 de gener, festivitat dels Reis Mags, es va celebrar l'homenatge als capitans de les festes del 2011 i festers amb 50 i 75 anys en actiu. L'acte el presentaren, d'una forma molt dinàmica i amena, Yaiza Mª Santonja Francés i José Ricardo Agulló Sapllana, components de la Filà de Moros Marins.

A la primera part, va tindre lloc el Concert de Música Festera, a càrrec de l'Associació Unió Musical Bocairent, sota la direcció de Josep Vicent Moltó, tot i que alguns dels compositors de les peces que s'interpretaren al concert, foren convidats a dirigir-les.

Al concert es van escoltar obres de diversos autors: Miguel Aparicio Navarro, Javier Molina Calatayud, Norman Milanés Moreno, Damián Molina Beneyto, Juan Calatayud Castelló, Rafael Mullaor Grau, Saül Gómez Soler, José Rafael Pascual Vilaplana, Ramón García Soler, Francisco Belda Ferre i Blai Molina Calatayud.

A la segona part, es va oferir un merescut homenatge als capitans i capitanes de les nou filaes, i als huit festers que celebraven els seus 50 anys de festers en actiu (dos

Granaders, un Estudiant, dos Moros Vells, dos Marrocs i un Mosqueter), així com a José Bernat, el Moro Marino que celebrava els seus 75 anys de fester en actiu.

Tot seguit, va intervindre la mantenidora de l'acte: Teresa Vañó, festeria de la filà Terç de Suavos. Al llarg de la seua intervenció va fer un recordatori de detalls de la seua infantesa a Bocairent, i de les seues vivències dins la festa, i va fer una crida a la dona bocairentina, perquè tinga un protagonisme més destacat a l'organització de la festa.

La interpretació de l'Himne a Bocairent, corejat pels assistents, va posar el remat a l'acte al Teatre Avenida. Després, en comitiva i acompanyats per l'A.U.Musical Bocairent, tots els convidats es dirigiren al Maset dels Espanyoleros, on va tindre lloc el tradicional dinar de germanor, amb la tallada dels pastissos per part dels capitans/capitanes de les nou filaes, i amb l'entrega de cartells anunciadors de les festes, així com una desfilada per part dels membres de cada filà.

Al remat, un dia festiu ple d'emocions, que donà pas als pocs dies a l'esperada Publicació.

DIA DE LA PUBLICACIÓ - diumenge 9 de gener

En un diumenge de sol i algun nuvolet sense pluja es celebrà la Publicació, que començà puntualment a les 11:30 hores, des de davant l'Ajuntament Vell, tot dirigint-se pel barri medieval, i a continuació per l'itinerari habitual, fins al final, a la plaça de l'Ajuntament. La part principal de la desfilada, en la qual es concentra la major part del públic: des del teatre Avenida fins la plaça.

A la desfilada hi van prendre part, a més del sergent major i l'abanderat de l'Associació de Festes (corresponent a la Filà de Moros Marins), tres components de cada filà, per formar les esquadres amb els abanderats, una esquadra d'homes i una esquadra de dones.

La comitiva la tancaven com és costum, la Junta Directiva de l'Associació de Festes, representada pel seu president, la secretària i el tresorer. Darrere de tots, l'Associació Unió Musical Bocairent.

Durant tot el matí va estar a la venda el Programa de Festes, tant davant de la seu de l'Associació de Festes, com a les papereries del poble. La clàssica imatge dels bocairentins i bocairentines mirant la desfilada de la Publicació, amb el programa i el calendari fester davall del braç, es repetia un any més. Després, els masets acolliren els tradicionals dinars de la publicació, amb la paella com a plat estrella.

Maria Reig

Agustín Belda

DIA DE L'ACAPTE - diumenge 16 de gener

A l'assolellat matí del diumenge 16 de gener, Bocairent celebrava el dia de l'Acapte de les festes de Sant Blai, davant la proximitat de les festes. Tot va començar amb els primers acords de la interpretació del pasdoble "De capeta i polaina", per part de l'A.U.Musical Bocairent, sota la direcció del seu compositor: Blai Molina Perigüell.

La comitiva estava encapçalada pel sergent major i la bandera de l'Associació Festes de Moros i Cristians Sant Blai, (portada per Ximo Ferre en representació de la Filà de Moros Marins), en la qual els capitans de les filaes d'Espanyoleros i Granaders tenen un protagonisme destacat. Plegats realitzaven l'habitual recorregut pels carrers de Bocairent. Mentre, els membres de les juntes de les nou filaes, recorrien casa per casa tot el poble, fent recapte de donatius per a la festa, i fent entrega del programa de mà de les festes i l'estampa del guió de Sant Blai. A la comitiva, a més dels membres de l'Associació de Festes de Sant Blai, els capitans i capitanes, els festers amb 50 i 75 anys de festers en actiu, també hi participaven l'alcalde i els regidors/res de l'Ajuntament de Bocairent, a més del Sr. rector de la Parròquia i el sergent major de les festes.

La desfilada va acabar a la plaça de l'Ajuntament, amb una gran traca. Tot seguit, al Saló de Plenaris de l'Ajuntament, davant l'alcalde, el president de l'Assoc. de Festes, el Sr. rector i el tresorer de l'Associació de Festes, un representant de cada filà va fer-los entrega dels diners recaptats per les juntes de cada filà i acompanyants, per les cases de tot el poble. La recaptació va ser molt semblant a la de l'any anterior. Després moltes de les filaes prolongaren la festa amb els tradicionals dinars de "la ratlla de la misèria".

Manolo Esplugues

Photofinish

Photofinish

CONSULTA PER AL CANVI DE DATES DE LES FESTES AL CAP DE SETMANA

dissabte 22 de gener

La consulta vas ser convocada per l'Associació de Festes de Moros i Cristians, a proposta d'un grup de particulars que demanaren per escrit a l'Ajuntament de Bocairent, un canvi de dates de les festes de Sant Blai a cap de setmana. Dissabte 22 de gener va tindre lloc a la seu social de l'Assoc. de Festes, la consulta a tots els festers i festeres majors de 18 anys, on es proposava un canvi de les dates de les festes o deixar-les com ara mateix, és a dir que es celebren del 2 al 5 de febrer de cada any.

La votació es podia realitzar de manera presencial o per correu. Cal destacar d'esta jornada l'alta participació i l'absència d'incidents.

El resultat, va estar molt igualat, i finalment per pocs vots de diferència, els festers i festeres decidiren deixar les festes com estan ara mateix: del 2 al 5 de febrer.

Blai Vanyó

NITS DELS CIRIS

Durant el mes de gener es realitzaren les tradicionals desfilades de celebracions pròpies d'algunes filaes i les desfilades de les Nits dels Ciris. Els Marrocs i els Moros Vells iniciaren este cycle de desfilades. Dissabte 8 de gener, vespra de la Publicació, desfilaren com ve sent costum cada any.

Dissabte vinent, el dia 15 de gener, desfilarien les Filaes de Terç de Suavos i la de Contrabandistes (aquests darrers van mantindre el costum de fer la desfilada al voltant de la festa de Sant Antoni).

Però pel que fa pròpiament a les Nits dels Ciris, hauriem d'esperar al dissabte 22 de gener, quan tres filaes van fer coincidir la nit de la seua desfilada del Ciri: Espanyoleros, Granaders i Contrabandistes. Tot i que, cadascuna de les tres també celebraren el seu Ciri, la vesprada-nit corresponent: 23 (diumenge a migdia), 24 i 25 de gener. Així, diumenge 23 de gener, com mana la tradició, a les dotze del migdia, les campanes del campanar de l'Assumpció, voltejaren als quatre vents, anunciant la celebració de la Nit de Caixes, i amb ella l'inici de les Festes de Sant Blai de 2011. Mentre, al davant l'Ermida del Santo Cristo, al temps que les campanes d'esta ermita també s'unien a la celebració del volteig general, un grup entusiasta de festers, majoritàriament jubilats, ho celebrava amb la disparada de coets a l'aire en un matí festiu als voltants del Santo Cristo.

Dimecres 26 de gener, va tindre lloc el ciri de la Filà Terç de Suavos. A les 19.30 h novenari al Patró Sant Blai i després a les 23.30 h va començar la desfilada. Prèviament i com és costum, els membres de la filà van cantar l'Himne a Sant Blai al maset, en el transcurs de la celebració.

Dijous 27 de gener, la Filà d'Estudiants va fer el mateix, mantenint el costum després de la desfilada, de desfilars en marxa mora fins el seu maset i prèviament haver disparat un ramallet de focs d'artifici.

Divendres 28 de gener: ciri dels Moros Vells, a les 19.30 h va tindre lloc el novenari i a les dotze de la nit, va començar la desfilada des del Pont de Sant Blai. L'endemà, dissabte 29 de gener, li va correspondre el torn a la Filà de Marrocs, que amb la celebració del novenari i la missa, va donar pas després a l'aperitiu al maset, sopar i després la desfilada des del Pont, que iniciarien passades ja les 12 de la nit.

Diumenge 30 de gener, el Moros Marins celebraren el seu Ciri. I com ve éssent costum els darrers anys quan un ciri coincideix en diumenge, els Marins varen celebrar el novenari i la missa a migdia, a la missa de 12. La festa va continuar amb l'aperitiu i dinar al maset, i va concloure després, quan al voltant de les cinc i mitja de la vesprada va tindre lloc la desfilada fins la plaça de l'Ajuntament, on Juan Santonja Colomer, va ser l'encarregat de cantar "el marinero", enmig d'una gran espectació i amb una alta participació de festers de la filà.

L'endemà, dilluns 31 de gener, els Mosqueters foren els últims en celebrar el seu Ciri. A les 19.30 h va tindre lloc el novenari, i per la nit, al voltant de les onze i mitja, desfilarien pels carrers de Bocairent, fins a la plaça de l'Ajuntament, amb el tradicional cant del "Serafin". Als carrers del centre de Bocairent, començava a respirar-se ja ambient de festes. Estàvem ja preludi de la Nit de Caixes.

DIA DE LES CAIXES

dimarts 1 de febrer

Antonio B. Castello

Què podem dir-ne de la Nit de Caixes? Potser per als festers i festeres bocairentins és la nit més especial de totes les festes. És la rememoració d'un fet històric que va succeir el 6 de novembre de 1632, quan per procés d'insaculació, Sant Blai va estar triat nou Patró de la Vila de Bocairent. Els veïns i veïnes isqueren als carrers, amb fanalets i tambors, per celebrar la bona notícia. Malgrat que han passat tants anys, Bocairent és fidel a esta celebració històrica, per això cada any, a las 19.30 hs., pràcticament tot el poble es congrega a les portes de l'antic ajuntament. Els companya amb el res de l'Àngelus el pare rector, que finalitza el res amb el primer Vítol! de les festes.

Després, el sergent major de les Festes, va anar anomenant una per una les caixes de les nou filaes, responent estes amb el tradicional "rodoble de caixes". Tot seguit, el Sergent va cridar novament "Vítol al Patró Sant Blai", responent tot el públic: Vítol! i a l'instant, les nou caixes oficials de les filaes, mamprengheren a tocar el toc de "Nit de caixes". Davant d'ells, els sergents abanderats de cada filà, amb el corresponent fanalet i darrere un gran mar de fanalets de tots els tamanyis i tots els colors, recorregueren l'itinerari establert, per fer una parada obligatòria al pont de Sant Blai, des d'on es va poder veure magníficament la disparà del castell de focs d'artifici.

Darrere dels fanalets, quasibé al final, un grup d'entusiastes d'este acte, amb les seues pròpies caixes, tocaven també el toc de "nit de caixes", al ritme de les caixes oficials. Després del castell, la retreta de caixes es va reprendre fins la placeta de Sant Blai, pujant la barrera, baixant per davant l'ermita de la Mare de Déu dels Desemparats (oberta per a l'ocasió i amb volteig de campana d'esta ermita), tot continuant pel mirador, fins donar la volta i arribar novament a la plaça de l'Ajuntament.

Poc després, els festers i festeres anirien dirigint-se poc a poc als seus masets, per al sopar de la Nit de Caixes. A cada maset, un menú. Els Moros Marins amb la clàssica "olleta de músic", a d'altres masets pericana, embotits i carns a la brasa.... i els Marrocs després de molts anys, recuperaren també "l'olleta de músic". A les 23.00 hores des de l'escalinata-teatre Avenida, va iniciar-se la desfilada de la Nit de Caixes.

La desfilada va ser molt participativa i amb bastants espectadors, i amb molt bona nit pel que fa a l'oratge. Va finalitzar passades les 2 de la matinada. Després la festa va continuar als locals d'oci de la plaça, a alguns masets i fins i tot al carrer.

DIA DE L'ENTRADA - dimecres 2 de febrer

Manolo Esplugues

La directora bocairentina Na Pilar Vañó Bacete, va ser l'encarregada de dirigir enguany la interpretació de l'Himne a Bocairent per part de les diferents bandes participants a les festes. Abans, i amb la interpretació de l'Himne Nacional, al balcó de l'Ajuntament s'hisaren les banderes (de la C.Valenciana, d'Espanya i d'Europa) al temps que les campanes del campanar de l'Assumpció anunciaven als quatre vents que estavem ja de ple a les nostres festes: era el dia de l'Entrà i calia celebrar-ho. Després, va començar la desfilada de bandes, que encapçalava la banda local a la qual li corresponia enguany l'inici d'este acte: l'A.Unió Musical Bocairent. Després, en l'ordre habitual de participació de les nou filaes, anaren incorporant-se les respectives banderes i/o banderins, amb els sergents de cada filà i acompanyats per cada banda de música oficial. Cal assenyalar, l'escas protagonisme que donen la majoria de les filaes a este acte, fet este, que unit a la poca assistència al mateix, fa que un acte que podria ser important per dignificar la música festera a les nostres festes, no aconseguisca esta finalitat. Tot i això, les bandes participants, oferiren un variat repertori de pasdobles, dels qual pogué gaudir el públic present. La desfilada de les bandes, finalitzava en les immediacions d'on es disparava la mascletà (C/Pintor Sorolla), en la confluència d'este carrer amb l'avda. de Sant Joan de Ribera. La mascletà la va disparar la pirotècnia de Bèlgida, Europlà, que va ser l'encarregada de disparar tots els espectacles pirotècnics de les festes de Sant Blai.

Mariano Ferre

De vesprada, bon oratge i un compliment exquisit dels horaris establits des de l'Associació de Festes, fet este que cal agrair als components de l'Assoc. de Festes que durant tota la vesprada i nit, participaren de les tasques organitzatives de l'Entrada. Així com als membres de cada filà que feren el mateix amb l'organització de la desfilada corresponent a cada filà, i per suposat, també a les festeres i festers. Cal destacar també, la cura que van tindre majoritàriament els festers, en la selecció musical de la vesprada, procurant en la major part, no repetir massa les peçes que s'interpretaren a cada filà. Estos fets, units

Blai Vanyó

a la vistositat de les capitànies i a l'alta participació als blocs i esquadres oficials de cada filà, propiciaren que l'Entrada de 2011, fóra una Entrada vistosa, colorista, espectacular i molt amena per al públic present (en algunes parts del recorregut, prou escàs), sobretot a bona part del C/Batalla de Lepanto, on es produïren alguns xicotets talls sense importància a la desfilada. La Bandera de l'Associació de Festes, portada per un membre de la Filà de Moros Marins acompanyat per un grup de festers de la mateixa filà, va ser l'encarregada d'obrir l'Entrada, acompanyada per la Banda de Real de Gandia. Després, cada vegada que una bandera/banderí de cada filà iniciava l'Entrà, una mascletà ho recordava a festers i públic.

Els Espanyoleros, prengueren part a l'Entrada, acompanyats per cinc bandes de música. El seu capità, Miguel Beneyto, va desfilat al damunt d'una espectacular carrossa, arrossegada per dos bous, i acompanyat per la seua esposa i els seus fills. Davant el capità, la carrossa de l'alferes de la filà, Reme Gómez Tormo. A més de les ja clàssiques variacions que realitza la filà, destacà la participació de diverses esquadres especials acompanyant el capità.

Pel que fa al capità dels Granaders, Miguel Puerto Beneyto, va estar acompanyat a la capitania pels seus amics i per la seua família, en una capitania que retornava a l'origen guerrer de la Filà de Granaders, al damunt d'una espectacular carrossa. Sis bandes de música acompanyaren els Granaders, tot destacant l'alta participació a les esquadres oficials de la filà, així com l'esquadra del cop, que tancava la desfilada de la filà, escortant el seu capità.

Els Contrabandistes, amb sis bandes de música i al so dels tradicionals alegres pasdobles, participaren també de manera nombrosa a l'Entrada, amb les esquadres oficials d'homes i dones, una calessa, amb acompanyants a cavall i una esquadra especial. Darrere, el Capità, Juan Antonio Palao Beneyto, amb el boato d'acompanyament, format pel banderí de la capitania i quatre esquadres especials. Tancava al capità amb una carrossa perfectament ambientada de Contrabandistes.

Els Suavos, la filà més nombrosa del bàndol cristià, va estar acompanyada a l'Entrada per set bandes de música, que acompanyaren les esquadres oficials d'homes i dones, les nombroses esquadres especials tant d'homes com de dones, així com l'Alferes, Trinidad Bacete Belda, que desfilà al damunt d'una carrossa i acompanyada per la família. Un ballet i diverses esquadres especials, a més d'una calessa, integraren la capitania del capità dels Suavos, Paco Blasco Vañó, qui va sorprendre a tots amb la presència d'un tigre a la seua carrossa, sense dubte tota una sensació per al públic i per als festers.

Vicente Colomer Boronat, qui repetia capitania per part de la Filà d'Estudiants, va estar acompanyat per la seua filla, Rosa Colomer, amb el càrrec d'alferes de la filà. La filà va anar acompanyada per cinc bandes de música i la capitania, la formaren dos ballets d'Ester Balsalobre, ambientats en temàtica estudiantina. El tancament de la filà i de la capitania, el protagonitzaren el capità i l'alferes al damunt d'una carrossa "estudiantina" i magestuosa, que posava el remat a l'Entrada del bàndol cristià. Una Entrada molt vistosa, participativa i amb una puntualitat quasi britànica, que de ben segur va agrair el públic que presencià la desfilada.

Els Moros Vells iniciaren l'Entrada del bàndol moro. L'alegria i marcialitat dels pasdobles i les marxes cristianes, donaven pas a l'exotisme i sinuositat de les marxes mores. La desfilada dels exèrcits de la mitja lluna començà al voltant de les set de la vesprada, unes hores molt agradables climatològicament. A la bandera, li seguirien les esquadres oficials de blancs, la carrossa de la mahoma i l'esquadra oficial de negres. Set bandes de música i un grup de percussió acompanyarien la filà i la capitania, amb la participació de diverses carrosses infantils, els blocs masculí i de dones, diverses esquadres amb el vestit de la filà, l'esquadra especial de l'alferes Laura Reyes Megias, qui alhora era la cap d'esquadra. Darrere la capitania, prengueren part un ballet, diversos caps batidors, dues carrosses, dues esquadres especials i finalment la carrossa del capità: Blas Insa Pla, acompanyat per les seues filles: Maité, com a ambaixadora, i Lucía com a favorita, en una carrossa molt bonica i carregada de l'exotisme oriental.

Pel que fa a la Filà de Marrocs, com és costum els blocs d'homes i dones, foren els encarregats d'iniciar la desfilada, darrere del banderí de la filà. L'esquadra oficial de negres, enguany la formaven un grup de xiques, amb Mª Fina Beneyto com a cap d'esquadra. Cal destacar també la participació de tres esquadres especials, la carrossa de l'alferes, Isabel Solbes Ballester, acompanyada per les amigues i per la seua filla. Després, la capitania, amb Juan Antonio Cantó Ferre, que repetia capitania després d'alguns anys, amb una capitania formada per una carrossa artística dels amics, una esquadra especial, un ballet d'Ester Balsalobre, un cavall i finalment la carrossa també molt oriental del capità. Set bandes de música acompanyaren la Filà de Marrocs.

La Filà de Moros Marins iniciava la seua participació a l'Entrada, com la resta de filaes, amb el banderer de la filà. Darrere, l'esquadra oficial masculina, els blocs d'homes i dones, la carrossa infantil, dues esquadres especials (una d'homes i una d'homes) i la carrossa de l'alferes Lola Cantó Antolí. La música va anar a càrrec de cinc bandes de música. El capità, Antonio Amorós Gil, va estar acompanyat per la seua família durant la desfilada, i precedit per l'esquadra especial dels seus amics de la filà. La carrossa del capità, amb tocs mariners, posava el magnífic remat a la nombrosa participació de la Filà de Moros Marins i donava pas a la Filà de Mosqueters. Aquesta va tancar l'Entrada d'una manera molt participativa també, acompanyada per set bandes de música i amb la desfilada amb totes les particularitats de la filà que tant la caracteritzen: la primera esquadra oficial d'homes, obrint pas durant l'Entrada al Capità, Blas Ferre Marco, i a l'Alferes, José Calatayud Juan, com mana la tradició

a cavall. Darrere, l'acompanyament del capità: un cavall, una carrossa artística, i dues esquadres especials de dones. Després, l'esquadra de dones, una carrossa artística, la segona esquadra d'homes, dues carrosses artístiques, la tercera esquadra d'homes, i finalment tancant l'Entrada: dues esquadres especials d'homes. Tancava l'Entrada la Unió Musical de Muro.

Amb una durada total d'aproximadament cinc hores, i amb només deu minuts de retard sobre la previsió ho-

Ricard Ferre

rària inicial, van desfilat pels carrers de Bocairent més de dos mil cinc-cents festers, cinquanta sis bandes de música, més de quaranta carrosses, cavalls, calesses, ballets, blocs, esquadres oficials, cops,... un magnífic espectacle per al públic, mescla de tradició i innovació alhora, que donà pas als també tradicionals camions, que com de costum tiraven un poc de tot: joguets, poals i objectes de plàstic, etc.

Mentre, a la plaça de l'Ajuntament, tenia lloc un dels actes més autèntics i característics de les nostres festes: "la Revista" dels capitans. Primerament el capità dels Espanyolitos en el seu càrrec de capità major del bàndol cristià, passà revista a les tropes cristianes i tot seguit, el dels Moros Vells, en la seua condició de capità major del bàndol moro, va fer el mateix amb les tropes de la mitja lluna. Després, una vegada resades les vespres a l'església parroquial, els capitans i alferes, acompanyats per festers i festeres de les seues filaes, participaren de l'ofrena celebrada també a l'església parroquial. Des d'ací, cada filà es dirigí als seus masets.

Maria Reig

Juan Sanz

Blai Vanyó

Mariano Ferre

Blai Vanyó

Maria Reig

Biagio Calderano

Blai Vanyó

Blai Vanyó

Ricard Ferre

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Ricard Ferre

Biagio Calderano

Blai Vanyó

Mariano Ferre

Ricard Ferre

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Mariano Ferre

Mariano Ferre

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Blai Vanyó

Agustin Belda

Biagio Calderano

Blai Vanyó

Biagio Calderano

Agustin Belda

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Maria Reig

Mariano Ferre

Blai Vanyó

Blai Vanyó

Mariano Ferre

Blai Vanyó

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Blai Vanyó

Biagio Calderano

Mariano Ferre

DIA DE SANT BLAI - dijous 3 de febrer

Juan Sanz

Matí fresquet. La plaça de l'Ajuntament comença a congregar festes i festers des de les set i mitja, que s'apropen davant l'Ajuntament, on la corporació com ve sent habitual des de fa alguns anys, convida a tothom qui vulga, a timonet, café, herbero i pastes. Una bona forma de començar el matí, entrar un poc en calor i disposar-se a participar a la Diana de Gala, la més important i participativa. És dia gran: 3 de febrer. Les campanes anuncien des de bon matí, que amb la Diana, comencen les celebracions del dia més gran per als bocairentins i bocairentines: el dia de Sant Blai. Amb l'ordre invers de la resta d'actes, començant pels Mosqueters i acabant pels Espanyoleros, poc a poc, van anar incorporant-se a la Diana els festers de cada filà.

Manolo Esplugues

Cal destacar l'alta participació per part de les nou filaes, i la poca participació d'esquadres especials a totes les filaes, el que sense dubte engrandiria més la Diana per a totes les filaes, amb la vistositat dels nostres vestits oficials de cada filà. Davant l'ajuntament, l'alcalde i el presi-

dent de la Junta de Festes, acompanyats per regidors i regidores de la corporació i pels membres de l'Associació de Festes, presidien l'arrancà de cada filà a la Diana i oferien als caps d'esquadra els primers aplaudiments.

Jose A. Bernat

La Missa Solemne, a les dotze del migdia, va estar presidida per D. Francisco Vañó Asensio, el jove prevere bocairentí que després de molts anys lluny del poble en l'exercici del seu ministeri, va poder presidir la missa de Sant Blai, com correspon als capellans bocairentins quan són ordenats. Va estar concelebrada per una vintena de capellans vinculats a Bocairent i a la seua parròquia. Els cants de la missa, corren a càrrec un any més de la Coral Polifònica de la Universitat Politècnica de València i la televisió local va oferir en directe la missa, per a les persones que per diverses circumstàncies no pogueren estar a l'església en la celebració.

Blai Vanyó

Per la vesprada, la Filà Terç de Suavos protagonitzà un any més gran part de la vesprada, amb l'espectacular i vistós Piquete dels Suavos. Cal recordar les paraules d'un dels festers veterans de la filà: "quan vas desfilant al Piquete i de repent et gires i veus darrere més de 300 suavos/es formats i desfilant, és impressionant, lo més gran". Sense dubte un acte cuidat i que només es pot veure a les festes del nostre poble. El Piquete, va ser com cada any, el preludi de la processó per excel·lència per als bocairentins i bocairentines: la Processó de Sant Blai.

Agustín Belda

Blai Vanyó

Ricard Ferre

A les set de la vesprada, la comitiva de la processó començà a desfil·lar poc a poc, i en l'ordre establert. Després de les filaes, els devots i devotes de Sant Blai no festers, els Capitans i Capitanes i Alferes, la Junta de Festes, el Guió portat per la filà d'Espanyoleros, la Relíquia portada enguany per la filà de Moros Marins, la Imatge portada pels Granaders, el clero i la corporació municipal. Darrere la banda oficial enguany a la processó: la Societat Musical Vila de Bocairent, que seria l'encarregada d'interpretar l'Himne de Sant Blai a l'Església Parroquial.

L'entrà del Guió, la Relíquia i la Imatge de Sant Blai, en mig d'un diluvi d'al·leluies de papers de colors, amb milers de crits de "Vítol" i amb el ramellet de focs d'artifici, va deixar entretallats més d'un dels presents. Després d'una breu aturada de la processó, esta es va reprendre de nou, encapçalada per les banderes i banderins de les filaes i de l'Assoc. de Festes, i darrere tota la comitiva.

Plegats es dirigiren a una església parroquial, que com cada any, es quedava molt xicoteta per a poder acollir tota la gent que s'apropà a entonar l'himne de Sant Blai, i a dirigir els últims vítols del dia al nostre patró, al temps que els Gradaners, de tant en tant, alçen en alt la imatge de Sant Blai. Amb l'oració final, es posà punt i final a la Processó. Tot seguit des del pont de Sant Blai es va disparar el castell de focs d'artifici, per part de la pirotècnia Europlà, en un moment un tant gelat en nombre d'espectadors. Va coincidir amb el moment en què moltes filaes estaven donant l'enhorabona als capitans i/o capitanes.

La part final del dia del patró, la protagonitzaren els ja habituals sopars de "gala" del dia de Sant Blai, als masets i restaurants de Bocairent. A alguns d'ells, després música i ball. Un bon remat per a un dia ple de celebracions i emocions.

DIA DE MOROS I CRISTIANS - divendres 4 de febrer

Divendres 4 de febrer és el dia reservat per a les batalles d'arcabussos, trabucs i mosquets, per als parlaments de les ambaixades i els ambaixadors: Ferran Vañó Fuster (Ambaixador Moro) i Pau Verdú Navarro (Ambaixador Cristià). L'oratge enguany sí que els va permetre els seus particulars enfrontaments a la plaça de l'Ajuntament, disputant-se el control del castell, que com és costum al migdia guanyaren les tropes mores i que de vesprada-nit recuperaren els cristians. És aleshores quan expulsen del castell els moros, i entreguen als Marrocs "la mahoma", perquè estos després del tradicional res del respons pels difunts de la filà, i la baixada a la plaça en "zig-zag", eixien de la plaça disposats al tradicional "enterro de la mahoma", mentre la resta de filaes, poc a poc abandonaven la plaça dirigint-se als respectius masets, on hi hauria els corresponents aperitius.

Juan Sanz

Juan Sanz

Biagio Calderano

Biagio Calderano

Agustin Belda

Photofinish

José A. Bernat

Blai Vanyó

José A. Bernat

Per la nit, a les onze i mitja i des del pont de Sant Blai, començà la desfilada de la retreta, amb la participació de totes les filaes, tot destacant un any més per la seua alta participació i per l'originalitat de les disfresses i "numerets", les filaes de Marrocs i Mosqueters. Una volta finalitzada la retreta, que comptà amb molt públic pels carrers, es donà pas a l'original "ambaixada de la risa", organitzada per la Filà Terç de Suavos, i de manera especial per l'esquadra "Festa Avant". La plaça era plena de gom a gom, per gaudir d'esta nova edició de "l'ambaixada de la risa". Prèviament, hi hagué la diana a les 8 del matí, amb les corresponents misses en sufragi dels difunts de cada filà: Espanyoleros a la Santa Creu, Granaders a l'ermita de la Mare de Déu d'Agost, Contrabandistes a l'ermita de Sant Joan, Terç de Suavos a l'ermita de la Mare de Déu dels Desemparats, Estudiants a l'altar major de la parròquia, Moros Vells a la capella de Sant Blai, Marrocs a la capella de la Comunió, Moros Marins a l'església del Monestir i Mosqueters a la residència. Després els festers i festeres, recuperaren forces amb els esmorzars als masets o altres llocs. A les 11.30 començà, des de la confluència dels carrers Batalla Lepanto i Sant Joan de Ribera, la batalla entre els bàndols cristià i moro. Hi hagué una significativa participació de festers i festeres de totes les filaes, i un increment de les mesures de seguretat per part de l'Associació de Festes, el que sense cap dubte millorà l'acte. Als carrers, pocs espectadors, perquè la major part anaven

apropant-se fins la plaça de l'Ajuntament, tot aprofitant el bon oratge que va acompanyar el matí. Anaven a gaudir dels parlaments de l'ambaixada del matí, i així poder a la fi escoltar al castell, en la veu de l'Ambaixador Cristià, Pau Verdú Navarro allò de: "¿Venís de paz?".

A les dues ambaixades, la plaça va acollir molt públic, i fins i tot es va veure molts turistes, alguns d'ells dels EEUU (estudiants que estaven passant el dia a Bocairent). Al remat, un gran dia de festa, en el qual la pólvora i els parlaments de les ambaixades foren els protagonistes més destacats, juntament amb l'espectacularitat de la disparada. Nòvament es va poder gaudir de l'espectacularitat de la disparada dels Mosqueters, amb els seus mosquets i metxes.

DIA DEL SANT CRIST - dissabte 5 de febrer

Agustín Belda

Blai Vanyó

Mariano Ferre

Amb un matí més primaveral que d'hivern, la participació de festers, festeres, devots i devotes, pujaven incessantment al Sant Crist, fent l'itinerari del via crucis, per celebrar este dia de festes, amb un bon esmorzar a la serra del Sant Crist, o a alguna de les dependències de les filaes, les que disposen d'estes. La música que va pujar al Sant Crist enguany va ser la de la Filà de Moros Marins (Banda d'Alfarrasí), per ser esta la filà portadora de la Relíquia de Sant Blai. Per tant a ella li corresponia fer la guàrdia durant la missa del Sant Crist, missa que va comptar amb la presència dels capitans i capitanes, dels alferes de les nou filaes i del president de l'Assoc. de Festes. Una volta finalitzada la missa, l'Ambaixador Moro, Ferran Vañó Fuster, acompanyat per festers i festeres de la Filà de Moros Vells, va aconseguir emocionar

un any més al públic, amb un sentit i emotiu *Despojo del moro*. Després, poc a poc, tant la gent del poble com els festers i festeres, anaren baixant poc a poc fins la plaça de l'Ajuntament, per dirigir-se des d'ací a l'església parroquial, a besar la relíquia de Sant Blai. Al llarg del matí, l'església va ser un focus de peregrinatge permanent de devotes i devots del nostre Patró, que no volgueren faltar a la cita anual amb el bes a la seua Relíquia.

Però abans, de bon matí, les filaes havien participat a la Diana, que va acabar com a molt tard a les 10 del matí, i que és una diana més informal que les dels altres dies, i a les que ja comença a notar-se el cansament dels festers i festeres, amb una baixa participació a la majoria de filaes.

José A. Bernat

Ja a les cinc de la vesprada, l'església parroquial era plena de gom a gom, per acompanyar els capitans de les filaes en el seu darrer acte, justament abans que els canvien les bandes, i els alferes d'estes festes, passen a ser ja els capitans o capitanes de les seues filaes per a les festes vinents. El Te Deum, ja consolidat des de fa alguns anys en la seua versió en valencià, va comptar amb molta participació de festers i festeres, que omplien com

cap altre any l'església. Després, els passacarrers d'acomiadament dels capitans de les festes, fins a l'església del Monestir, on tindria lloc el tradicional canvi de bandes. Un acte este, que amb els anys ha anat incorporant nous gestos i detalls protocolaris, que li han donat, si cap, una mica més d'esplendor. Poc a poc, els nous capitans i capitanes, reberen de mans del Sr. rector i del president de l'Assoc. de Festes les bandes que els acreditaven com a capitans o capitanes de les seues filaes, fins el dia 5 de febrer de 2012. Alhora, els nous alferes de cada filà reberen també la banda. A l'exida de l'església del Monestir, tots ells van rebre les felicitacions de familiars i amics, mentre que els qui acabaven amb la seua responsabilitat com a capitans, alguns d'ells visiblement emocionats, s'acomiadaven amb alguna llàgrima als ulls.

Poc a poc, les filaes, amb els nous capitans i alferes, anaren dirigint-se fins el pont de Sant Blai, des d'on s'iniciaria el tradicional passacarrer dels nous capitans i alferes, acompanyats per les festeres i festers de les seues filaes. Castellet de focs d'artifici, traques, serpentes i confetti, cava,...cadascún a la seua manera, tots i totes ho celebraren d'alguna manera.

Esta desfilada de presentació dels nous capitans i alferes va permetre al públic, conèixer les set capitanes i els dos capitans que representaran les nou filaes durant les festes de l'any 2012.

Les festes estaven a punt d'arribar a la seua fi, però faltava una cita important per als més intrèpits amb la pólvora i els coets borratxos: la Cordà. Una de les poques que encara es celebren als pobles de la Comunitat Valenciana, en un espai totalment obert i que destaca sobretot per la vistositat i espectacular que es crea a la plaça de l'Ajuntament quan es junten totes les canyes participants. La fama de la nostra cordà ha arribat lluny els darrers anys, fet que va propiciar la presència a la plaça de gent procedent dels pobles dels voltants i d'altres més allunyats, però amb una grandíssima tradició en festes de cordà, com Paterna, on la cordà és molt més que un acte més de les festes. Visitant i bocairentins van gaudir d'una magnífica cordà, esplèndid remat al dia del Sant Crist, i pràcticament a les festes de 2011.

DIA DE L'EIXABEGÓ - diumenge 6 de febrer

Després de tots els dies de festes, el cansament ja s'apreciava el dia de l'Eixabegó a les cares de moltes festeres i festers, però tot i això encara quedava este dia, el dia de descans, amb algunes celebracions encara i dia per fer balanç i recompte de les festes que acabaven. A partir de les onze i mitja del matí, capitanes i capitans i alferes de les nou filaes, juntament amb els membres de l'Associació de Festes i amb membres de les juntes de les filaes, anaren congregant-se a les portes de la seu de l'Associació de Festes, per adreçar-se junts a l'església parroquial, on participaren a la missa d'acció de

gràcies pels difunts festers. La missa la va presidir D. Ramón Pascual Garrido, capellà membre de la Filà de Mosqueters. Una volta finalitzada la missa es va procedir al sorteig de la imatge i el quadre de Sant Blai, després d'haver-se repartit les butlletes les nits de novenari i els dies de festes.

Després, temps per donar les últimes repassades a les fotos de les "paradetes" a la placeta de Joan de Joanes, o comprar l'última coseta de les parades i fins i tot, fer-se alguna cerveseta abans d'anar als masets al tradicional

dinar de l'Eixabegó. El dinar de l'Eixabegó posà punt i a part als Moros i Cristians del 2011 amb la satisfacció d'haver transcorregut sense incidents i amb un alt nivell de participació, organitzatiu i de públic. El balanç final d'altres i baixes a les filaes, ens deixà un descens de 12 festers (entre les nou filaes), i quedà el nombre de festers pràcticament com estava.

Acabaven unes festes i per davant tot un any de preparatius i celebracions per als nous càrrecs festers de les nou filaes:

- Espanyoleros: Capitana, Reme Gómez i Alferes, Sara Montés.
- Granaders: Capitana, Paqui Molina i Alferes, José A. Sanchis.
- Contrabandistes: Capità, José Vicente García i Alferes, Pedró Castelló.
- Terç de Suavos: Capitana, Trini Bacete i Alferes, Laura Garrigós.
- Estudiants: Capitana, Rosa Colomer i Alferes, Jana Beneito.
- Moros Vells: Capitana, Laura Reyes i Alferes, Loli Úbeda.
- Marrocs: Capitana, Isabel Solbes i Alferes, Teresa Puerto.
- Moros Marins: Capitana, Lola Cantó i Alferes, Adelaida López.
- Mosqueters: Capità José Calatayud i Alferes Paula Santos.

Blai Vanyó

A totes i a tots els nous càrrecs: l'enhorabona més sincera. La crònica de les festes acaba, però abans de tancar-la, volguera dedicar unes ressenyes a d'altres fets relacionats directa o indirectament amb les nostres festes, que no volguera passar per alt en esta crònica.

ALTRES ACTES PARAL·LELS A LA FESTA

CALENDARI FESTER SOLIDARI febrer

La Nit de Caixes es va produir una de les anècdotes simpàtiques de les festes. L'esquadra de la Filà de Marrocs "Trabuc d'Or" va presentar i posar a la venda un Calendari Fester Solidari. En ell alguns dels membres d'esta esquadra i de l'esquadra "Duret" van posar sense roba i amb elements de les nostres festes, amb finalitat solidària. La recaptació íntegra de la venda dels calendaris, es va destinar al projecte d'una cuina per a un menjador escolar al llogaret de Mojarras, a Guatemala, a través de l'ONG valenciana "Escoles Solidàries". En la iniciativa varen col·laborar el fotògraf Vicent Julià, el dissenyador Gràfic Vicent Ramon Pascual i Gràfiques Revert, a més de la pròpia Esquadra. Es varen recaptar 2.400 €

DESFILADA DELS MARROCS A VALÈNCIA 12 març

La Cultural Fester Filà de Marrocs va ser convidada per l'Ajuntament de València a participar a la Cavalcada Folklòrica de Falles, que va tindre lloc dissabte 12 de març a la ciutat de València. La delegació dels Marrocs la formaren 60 festers: dues esquadres d'homes i tres esquadres de dones, amb els respectius caps d'esquadra. Anaren acompanyats per l'Associació Unió Musical Bocairent i

pels xirimiteers del grup l'Aljub de Bocairent, amb més de 80 músics, que anaven uniformats amb les gíl·labes oficials de la filà.

EXPOSICIÓ FOTOGRÀFICA FESTES MOROS I CRISTIANS (AFB) 1 d'abril

Divendres 1 d'abril, a les 20.00 h. va tindre lloc la inauguració de la 2ª Mostra fotogràfica de Festes de Moros i Cristians, a la sala d'exposicions: "Joan de Joanes", organitzada per AFB (Associació fotogràfica Bocairent). L'associació, a més a més, va projectar un audiovisual sobre la mateixa temàtica i tot seguit va oferir un vi d'honor als assistents. L'exposició es va poder visitar fins el dia 10 d'abril.

DESFILADA DELS MOSQUETERS A ALBAIDA 26 març

Els Mosqueters es desplaçaren a Albaida el dia 26 de març, per celebrar una trobada nacional amb els seus homòlegs d'Almansa, Oliva i la ciutat d'Albaida. La trobada es va celebrar en un gran ambient festiu i va incloure, a més a més, un dinar de germanor fester entre les esquadres participants de les quatre poblacions, a més de la desfilada, i posteriorment una revetlla.

TERESA VAÑÓ GÓMEZ

DISCURS DE LA MANTENIDORA ALS HOMENATJATS EN 2011

Blai Vanyó

Sr. alcalde, Sr. president de la Junta de Festes, regidors i regidores, rector, capitans, homenatjats i poble de Bocairent,

Bon dia a tots i a totes. Quan el president de la Junta de Festes de Sant Blai em va cridar per telèfon per tal de dir-me que volia que enguany fóra una dona la mantenidora d'este acte i que havia pensat en mi, després de refer-me de la sorpresa inicial, vaig sentir que en va tocar l'ànima del meu cor i en va afalagar considerablement.

Si sempre havia reivindicat la plena participació de les dones en la Festa, ara tenia una ocasió de representar-les col·laborant en l'homenatge molt merescut a estes persones, i parlar de la Festa i del poble.

A més a més, des de l'any 2001, any en què és modifica este acte, i s'introdueix la figura del mantenidor, només una dona ha passat per este escenari, i va ser a l'any 2003, per la qual cosa, li agraiïc al president que em donara aquesta oportunitat, i a vostès per escoltar la meua humil i respectuosa intervenció.

Desitjaria tindre la meitat d'eloqüència i capacitat de comunicar que determinades persones que m'han precedit. Tot el que expressaré és subjectiu, i des del sentiment, i ho faré en tres parts: una primera més centrada en la meua infantesa, una segona que coincideix amb la meua joventut i l'entrada de la dona en la festa; i al final, com correspon al cicle de la vida, arribaré a la maduresa, la meua i la de la Festa.

Vaig nàixer a Alfafara, però el meu poble és Bocairent, per què des dels onze mesos, la meua infantesa i l'adolescència (etapes de la vida que marquen molt, les persones adultes que arribem a ser) van lligades a la imatge d'un sant i a la silueta d'un poble.

De la meua infantesa recorde l'escola, les racions de llet en pols, els altars del mes de maig, don Antonio el mestre, donya Enriqueta, donya Ángeles, donya Nieves i la sentida mort del Papa Joan XXIII, l'església de l'Assumpció i la capella de la Comunió on entusiasma- da llegia les històries de San Benito, Santa Escolàstica, Santa Rosa de Lima. També recorde eixir a jugar per la

Barrera, pel racó del Maset dels Marins (lloc ideal per amagar-se), i una miqueta més endavant al carrer de l'Aljub, l'antic Maset dels Suavos. A l'entrada hi havien dos suavos de cartró i dins, moltes banderetes i farolets de paper penjats. Prop estava el Maset dels Espanyoleros i de pas s'arruixàvem en la font i en el llavador. Després a l'església del Santo Cristo i en aplegar a casa, la primera mentird després de confesar-se:

Mare, és que hi havia molta cua!

Ser mantenidora, ens ha servit, a la família, per fer una mirada retrospectiva sobre els nostres pares i reconèixer el que ens han trasmés.

L'afecció a les tradicions i l'estima per les festes de Moros i Cristians, que representen, el sentiment de pertinença a una comunitat que és el nostre poble, Bocairent.

L'expressió màxima d'eixe sentiment la vivim, la gaudim i la representem als ulls de tot el món, com un cycle biològic tots el anys. Comença amb l'acte d'homenatge als capitans i feters de 75 i 50 anys, continua amb la Publicació, l'Acapte, les Nits dels Ciris, les Caixes, l'Entrada i el punt més culminant del cycle, el més apoteòsic és el dia de Sant Blai en la processó, on tots el bocairentins som un clam de devoció en els vitols que li dediquen al nostre patró. Segueixen les Ambaixades i el dia del Santo Cristo, per a acabar amb l'Eixavegó.

Així ha sigut i així serà perquè tenim el deure de passar el testimoni als nostres fills, éste és el cycle que conforma l'entramat del teixit de la nostra història.

En la meua infantesa la Festa es vivia a casa, observant al meu voltant l'afinitat de cada família per una filà. En el meu cas, la del Terç de Suavos.

Mon pare es va apuntar Suavo de la mà del senyor Higinio Castelló, i nosaltres, els seus fills i nétes, li seguim les passes. Els masets dels anys 60 eres xicotets, sense condicions, recorde anar a dinar el dia de l'Aixavegó, on cadascun s'havia de dur la cullera i la servilleta de casa.

Fora dels actes oficials, la Festa es continuava fent un recorregut per les cases de la quadrilla. Així el dia de la diana de Moros i Cristians, venien a ma casa mon pare i els seus companys: Manolo el Carnisser, Manolo el Roig, Tòfol Pastor, Jaume Calabuig, Luis Quiqueso..., tots ells formen part de la història de la filà.

Allí els escoltàvem les converses que versaven sobre la festa, la diversió (les fetes que preparaven...)

Totes unes vivències que els uniren fins al final de la vida. Relacions humanes imprescindibles per al ser bio-psico-social que som. És a dir, les persones tenim una part biològica, una psíquica i una social, que inclou la cultura i el temps en el qual vivim.

La Festa, en els any setanta, es feia més al carrer. Tinc les primeres fotografies de suava dalt d'una carrossa, feta per mon pare i el tio Rafel Campana, sempre afa-

vorint que les suaves tinguérem un lloc en l'Entrà. Eren anys d'adolescència, de joventut i d'estudis, primer en Albaida, després a Ontinyent i a Alcoi, com deia un amic meu en un poema:

Eren temps de...:

*... Hivern al carrer
primavera en el ulls,
estiu al cor.*

I sempre esperant que arribara febrer, per tornar al poble a temps d'anar a l'església, a cantar-li els gojos a sant Blai i traure el ciri, sentiment d'orgull i emoció de repetir el que els nostres avantpassats ens han ensenyat, sentiments d'estima a un filà, unes tradicions, maneres de sentir i d'expressar la devoció de la gent de Bocairent.

Igual pel que fa al ritus, i diferents en cada persona, com diferents som els humans: únics i irrepetibles.

Quan estàs fora de casa i tornes, i si és per festes, amb més motiu, el pensament et trasllada ja, a la plaça, al castell, al maset, sens en el cap el soroll de la gent i de la música i el cor et bateja; els pulmons s'expandixen, s'omplen més d'aire, els ulls s'humitegen més i la gola ha de fer un esforç per a tragar la saliva, l'activitat d'aquests òrgans la provoca el sistema nerviós, estimulat per les emocions que sentim tots els bocairentins per les festes i per Sant Blai. Sols es tranquil·litza en veure el campanar, que t'avisava i et diu:

*Tranquil·la que ja has arribat!
Ací estic, com sempre, mira'm, templat i airós!*

I aplegues a casa i sents l'olor a pastes, a llenya en la llar i el fred al carrer. El fred i les festes sempre han anat de la mà. Fred, aire sec, cel clar i cristal·lí, núvols blancs i el sol del migdia que coloreja el Barri Vell, donant-li una patina vidriosa entre verda i rosada.

Barri Vell que aquelles xicones d'aquells anys tant hem gaudit, festes de Sant Joan, de la Mare de Déu dels Desemparats, d'Agost, les revetlles, els sopars i les *fuertes* dels amics a Sant Jaume, Santa Bàrbara, la Festa del Patronat, les danses i de seguida els panellets i les festes de Moros i Cristians.

I ja estem en l'Entrà!!

Era i és un acte de portes a fora, un espectacle. Els actors principals són els capitans i els seus boatos i per excel·lència els cabos d'esquadra. Eixa tasca no la pot fer qualsevol, no conec ninguna escola en cap poble que es celebren moros i cristians, però sí que he pogut veure que cada poble té un estil particular, Petrer, Villena, Alcoi, Cocentaina. A Bocairent, probablement per què pertany a un lloc abrigat a la Mariola o per què les persones dels pobles de muntanya són més mesurades en les expressions d'alegria, sempre he vist uns cabos elegants en les maneres de portar el pas i moure els braços, el somriure en la cara, els ulls alegres i amb una mica de *descaro* demanant al públic un aplaudiment per a la seua esquadra.

Així recorde a Pepe el Gallo i a Baltasar Castelló de la Filà dels Moros Vells, a Miguel Silvestre i Valentí Molina de la Filà dels Suavos, a Juan Bautista Molina el tio Guarite, de la Filà dels Espanyoletos i a José Cantó Manduca. No podia perdre'm les variacions de l'esquadra oficial de la Filà dels Granaders en *el saludo*.

També recorde de la Filà dels Contrabandistes a Enrique Reig Abad i a un alcoià que feia virgueries amb la nava-lla, Rafael Cortés.

A vegades la gràcia i l'elegància els venia de família, com si d'un gen es tractara, és el cas dels germans: Luis i Ximo Vañó Mora de la Filà dels Estudiants, i veïns meus de la placeta dels Olmets. També és el cas dels mosque-ters els germans Fonda, Luis i Rafael Asensio.

De la Filà dels Moros Marins, recorde a Pepe Benita i a Juan Cantó el Rullo, de la Filà dels Marrocs a José Luis Pascual Alicates i, prou més jove, a Lao Cabanes.

I ara, vull parlar de les dones. Les dones han participat en la Festa des de sempre, acompanyant pares, germans, en carrossa o en boato o substituint-los en el càrrec de capità.

La Festa també la suportaven les dones facilitant la participació dels homes festers i actualment quedant-se al càrrec dels néts menuts perquè puguen eixir els fills.

Abans, era més sacrificat es feien coses més artesanals, els músics es quedaven a casa dels festers, les dones s'encarregaven de les pastes, *trages*, músics, menjars, casa oberta...

Recorde ma mare i ma tia Milagros Gómez, atrafegades amb les pastes. Allí, con és natural es parlava de mides, escoltava a ma tia:

"el que pesen sis ous de sucre" Julia
"quatre càsqueries de mantega"
"i la farina que admitisca"

També s'havien de reforçar els botons del jupetí, els de les polaines, canviar el galó de les butxaques del marse-llet. Era un no parar abans de les festes i supose que en altres cases s'haurien d'emmidonar colls, baveros, cosir borles, planxar rasos i velluts...

En fi, una quantitat de feines que corrien per compte de les dones i sempre contentes perquè la festa i els festers llúiren.

Per eixe motiu vull fer un homenatge a totes les nostres mares i dones que fan possible la Festa, amb uns versos del gran poeta valencià del segle XX, Vicent Andrés Es-tellés. Diu el poeta:

Cante per totes les dones
la cançó que més m'agrada,
cante per tu, mare meua
i cante amb molta esperança
perquè les dones treballen
i mantenen l'esperança

i per si algun dia ve
tenen la taula parada.

Elles no saben qui esperen
però esperen i això basta
i damunt la taula posen
un plat
i un got d'aigua clara.

En els arxius de les filaes hi ha testimonis de la presèn-cia de la dona en la festa des de l'any 1916, any en que s'estrena l'Himne a Sant Blai amb lletra de Julián Castelló i música de Luis Cuello, ells dos pertanyents a la Filà Terç de Suavos.

En l'any 1981, la dona va passar de la participació re-presentativa a l'activa. Aleshores van sol·licitar a la Junta de Festes que suprimiren els articles dels Estatuts que impedièn la participació en igualtat de condicions als ho-mes i l'Assemblea va votar a favor, va imposar una remo-delació dels Estatuts en cadascuna de les filaes.

El 1997 va ser l'any que la primera dona pertanyent a la Filà dels Espanyoletos va tindre l'honor de rebre l'home-natge dels 50 anys de festera en actiu, i en el 98 tingue-ren representació en la publicació per primera vegada. Actualment, el 39% del festers són dones.

Hui en dia, en les juntes de les filaes, tres de cada 10 són dones. Quatre d'estes son presidentes: la dels Espanyo-letos, Estudiants, Marins i la dels Marrocs.

Gràcies a l'esforç d'estes dones, en la tercera part de la meua vida festera, he gaudit amb plenitud de tots i ca-dascú dels actes de la festa.

Després del meu pas per València, Múrcia i actualment a Cartagena, quan les meues obligacions familiars i labo-rals, m'ho van permetre, per l'any 1990, em vaig donar d'alta en la Filà Terç de Suavos. Aleshores va ser quan vaig retrobar el poble i es converteix en l'època que més compromesa estic amb la festa.

La festa em va donar l'oportunitat de ser capitana, i grà-cies a això, vaig fer unes molt bones amigues que sense elles, com vostés capitans d'enguany s'hauran adonat, no es pot prescindir.

Aprofite per a desitjar-los gaudisquen d'aquest moment de la seua vida en la qual entren a formar part de la his-tòria de la festa, a l'assumir la responsabilitat de repre-sentar les seues filaes, i felicite als **capitans** d'enguany (2011), als senyors:

- Miguel Beneito Carbonell, Filà d' Espanyoletos
- Miguel Puerto Beneito, Filà de Granaders
- Juan Antonio Palao Beneito, Filà de Contrabandistes
- Paco Blasco Vanyó, Filà Terç de Suavos
- Vicente Colomer Boronat, Filà d'Estudiants
- Blas Insa Pla, Filà de Moros Vells
- Juan Antonio Cantó Ferre, Filà de Marrocs
- Antonio Amorós Gil, Filà de Moros Marins
- Blas Ferre Marco, Filà de Mosqueters

En la meua feina treballo amb programes de promoció i prevenció de la salut, i aplicant-ho a la Festa, considere que Bocairent gaudeix de bona salut, és a dir, que no necessita d'estos programes ja que tant els pares com els *ueles* fomenten la participació dels més menuts en el passacarrer del dia l'Entrada pel matí.

Com diu el psicòleg australià Albert Bandura, autor de la teoria d'aprenentatge social per mitjà del conductisme: el xiquet aprén de la conducta que observa. De res serveixen els discursos si no van acompanyats d'una conducta.

Conducta que demostren vostés en **50 anys de festa**. Tanmateix felicite la seua família, que els ha acompanyat durant estos anys.

- Filà de Granaders senyors José Vicente Tortosa Pérez i José Sanz Belda
- Filà d'Estudians senyor Juan Antonio Reig Cantó
- Filà de Moros Vells senyors Santiago Beneito Silvestre i Juan Gisbert Molina.
- Filà de Marrocs senyor Vicent Carbonell Pascual i Vicent Santonja Gisbert.
- Filà de Mosqueters senyor José Beneito Ferre.

ENHORABONA A TOTS

La festa dóna a conèixer el caràcter generós i fraternal dels bocairentins. S'aparquen les preocupacions i relluïx la fe, la devoció, la diversió, la música, eixos pasdobles i marxes mores, que són la banda sonora d'una setmana de convivència i confraternització, és a dir, COMPARTIR "en majúscula".

Enguany tenim un esdeveniment digne de destacar, els 75 anys del senyor José Bernat Sempere. El seu pare el va a puntar a la Filà dels Moros Marins a l'edat de dos anys. Amb la seua condició de músic i organista ha col·laborat molt especialment en les cançons de la filà i en els actes religiosos. També ha format part en diverses ocasions de la Junta Directiva d'esta. Va ser capità amb la seua filla Guadalupe en l'any 1967. Actualment ocupa el número dos d'antiguitat en la filà.

Tots recordem, l'any 2008 quan en l'acte de la moguda, ens va emocionar al dirigir les bandes de música, en el 75 aniversari de l'Himne a Bocairent. Himne al qual son pare Àngel Bernat Beneyto li va posar música el 2 de febrer de 1933.

Per tota una vida fidel a la seua filà, li desitgem salut perquè continue donant-nos exemple.

Enhorabona, Àngel!

Les festes són el resultat d'un esforç, any rere any, de tots; poble, juntes i festers. Evolucionen igual que la societat i tenen crisis. En qualsevol àmbit de la nostra vida, personal o col·lectiva, després d'una crisi sempre *brull* un creixement, una renovació, un reforçament.

El proper dia 22 tenim una consulta sobre les dates de les festes, és l'oportunitat de deixar-nos de polèmiques al carrer i fer valdre democràticament la nostra opinió, i que el resultat siga el millor perquè les pròximes generacions se senten orgulloses d'estes FESTES.

I si anomene als senyors:

Juan Antonio Vicedo
José Cantó Calatayud
Agustí Belda
Juan Gómez
Ricardo Reig
Arnelio Cuerda
Vicent Silvestre

I abans d'ells molts altres, que jo no he conegut, podran adonar-se'n fàcilment que tots ells s'han involucrat en la festa des d'un àrea de molta responsabilitat.

Com a humans tenim tot el dret d'equivocar-nos, però el que no es pot negar és la dedicació i l'entusiasme que li han posat, sense comptar les hores fora de casa que la família ha patit.

Sols vull dir-los que només s'equivoca qui no es queda a casa, és a dir, qui fa, qui treballa, qui pensa, qui organitza, qui es preocupa, qui actua, qui escriu, qui parla i com diu la dita popular: Qui té boca s'equivoca.

Prompte tindrem l'elecció de president per a la Junta de Festes, i jo em pregunte: per què no una dona?

I acabe, ja només em queden paraules d'agraïment.

Moltes gràcies a tots!
Molt bones festes!
I, VÍTOL AL PATRÓ SANT BLAI!